

Дорис Пак је посланица у Европском парламенту, али она истовремено носи и титулу известиоца тог парламента за Босну и Херцеговину. То подразумева да би она о приликама у БиХ требало да зна понешто више од просечних чланова тог тела.

Изјаве које је она управо дала сарајевском „Дневном Авазу“ [\[1\]](#) стављају претпоставке о опсегу њеног знања под велику сумњу. Прво, госпођа Пак је одлуку Народне Скупштине Републике Српске да распише референдум о Суду БиХ окарактерисала као „врло озбиљан напад на Босну и Херцеговину.“ Друго, у вези са тим питањем, она наглас медитира: „Да сам становница РС, запитала бих себе – зашто је ово питање битно? Зашто политичари од мене траже да идем на референдум о једном суду? Је ли то њима треба суд који их неће процесуирати, који ће радити по њиховим налозима, а не на основама независности, чињеница, професионалних критерија...“

Ад 1. Референдум је највиши облик непосредне демократије, зато што нам непогрешиво указује шта људи мисле по неком питању. Како демократија може да представља „напад“ на неку државу, осим ако је то држава која је уређена на недемократским начелима и функционише у пркос вољи и мишљењу грађана? Ако спровођење референдума по Паковој представља претњу, то значи да Босна и Херцеговина није демократска држава. Ако је Пакова против примене института референдума у БиХ, то онда значи да је она против демократског начина решавања спорних питања на државном нивоу, па чак и против пуког изјашњавања грађана о њима. Заиста инспиративна визија демократије коју Дорис Пак у име Европске уније и парламента коме припада нуди грађанима Босне и Херцеговине и шире у региону.

Ад 2. Али још је интересантније реторичко питање које госпођа Пак себи поставља, хипотетички као да је становница БиХ: „Зашто политичари од мене траже да идем на референдум о једном суду? Је ли то њима треба суд који их неће процесуирати, који ће радити по њиховим налозима, а не на основама независности, чињеница, професионалних критерија...“

Ту се враћамо на оно питање које је кључно за некога на њеној функцији: зна ли Дорис Пак више о БиХ од европских посланика које као известилац о тој држави треба да информисе и просвети? Да зна ишта, бар што се става и расположења народа у Републици Српској тиче, било би јој јасно да је критичко преипитивање статуса и делатности Суда БиХ захтев јавног мњења, које више није спремно да ћутке подноси

дискриминаторску политику те установе, а да то није иницијатива коју су из неких својих разлога смислили и покренули политичари. Политичари у овом случају, за промену, само савесно врше своју дужност. Они грађанима стављају на располагање механизам који је синоним за демократски процес да искажу своје мишљење по једном питању које им је веома битно и да на тај начин пошаљу јасну поруку структурама које њихов став и вољу већ дуго систематски игноришу.

Очигледно је да извештач зна врло мало (највероватније ништа) о раду и структури „суда“ чијем се критичком преиспитивању енергично противи. Сврха референдума није да се оспоравањем суда политичари заштите од процесуирања. Огромна већина процесуираних особа пред Судом БиХ нису били политичари и виши функционери, него обични људи на најнижим ступњевима лествице моћи за које се сумња да су учествовали у ратним злочинима. Од малобројних политичара који су се заиста нашли на мети тог суда, и који су били процесуирани, неколико је на крају било ослобођено и добили су новчану одштету за време неправедно проведено у притвору, или су покренули тужбу за обештећење. А што се тиче оног главног, за кога се подразумева да гопођа Пак на њега највише циља, он за време сукоба није ни играо никакву улогу за шта би могао кривично да одговара па самим тим у односу на особу која јој је најинтересантнија извештач Европског парламента на спектакуларан начин пуца у празно.

Тврдња да Суд БиХ политичарима који су донели одлуку о референдуму смета зато што ради „на основама независности, чињеница, професионалних критерија“ представља још један доказ неозбиљности и необавештености, свесне или не, госпође Пак која би по службеној дужности требала да зна боље. Основни подаци о деловању тог суда довољни су да се његов кредибилитет најозбиљније доведе у питање. Како госпођа Пак чињеницу да се малобројним Бошњацима оптуженим за ратне злочине суди по блажем закону СФРЈ, а да се далеко многобројнијим Србима оптуженим за исте деликте суди по много ригорознијем кривичном закону БиХ из 2003. године, мири са својом тезом да Суд БиХ примењује професионалне критеријуме? Релевантно подпитање је, наравно, и то како се икоме може судити по закону из 2003. године за злочине почињене пре тога? Да ли и „професионални“ судови у Европској унији на сличан начин закон примењују ретроактивно као овај у Сарајеву, за чију се неприкосновеност Пакова здушно залаже?

А што се тиче статистике о изрицању казни, она је чак и на први поглед катастрофална. Тек се ту јасно види право, дискриминаторско, лице овог суда у вези са којим Пакова жели да грађанима Републике Српске забрани да се на референдуму изјасне. Суд БиХ је до сада изрекао правоснажне и неправоснажне казне од укупно 1,384 године и три месеца, од чека су Срби осуђени на 1,093 године и девет месеци, Хрвати на 161 годину, а Бошњаци на 129 година. Као реакција на ове врло приметне диспропорције, затвореници Срби и Хрвати пре кратког времена су се обратили колективним писмом

Дорис Пак и промашено предавање из Брисела

Пише: Стефан Каргановић
понедељак, 18 април 2011 19:42

Председнику Републике Српске са молбом да предузме потребне кораке да се ове и низ других неправди у третману којем су изложени исправе. Текст њиховог апела 2011. године може се прочитати [овде](#) . Читаоци могу прочитати и један претходни апел 2008. године, у вези са истим питањима, затвореника и осуђеника исте две националности.

Суд БиХ не само да не ради у складу са нормама које му госпођа Пак приписује, он је настао под врло сумњивим околностима које не само његов начин рада већ и сам легитимитет доводе у питање. Тај суд непознат је у анексу Дејтонског споразума који служи као устав Босне и Херцеговине. Он је 2002. године формиран наређењем Високог представника Џереми Ешдауна, и то на врло интересантан начин са којим јавност, па и посланици Европског парламента, заслужују да буду упознати, мада је мало вероватно да ће ту информацију икада добити од Дорис Пак. Ешдаун је прво објавио закон којим се предвиђа оснивање таквог суда, па га је онда послао на обавезно усвајање Парламентарној скупштини БиХ, уз претњу да ће посланици који би гласали против бити изложени казним санкцијама. Што се тиче Народне скупштине Републике Српске, њој нико никада тај предлог није ни понудио на усвајање нити је та скупштина икада дала своју сагласност, у име грађана РС, на формирање таквог суда. Референдум који Дорис Пак жели да забрани прва је могућност коју би грађани до сада имали да оцене легитимитет и рад те установе.

Ако више од седамсто посланика у Европском парламенту ове чињенице не зна, то није толико страшно. Али ако то не зна (или игнорише) ни Дорис Пак, особа која је задужена да те посланике обавештава са терена и чија је обавеза по функцији која јој је додељена да научи понешто више од њих о предмету свога извештавања, она је онда погрешна особа на погрешном месту и зато треба да поднесе оставку или да буде смењена. На положај известиоца треба да буде постављена особа која зна више од ње и која је способна и спремна да поштено информише оне који знају мање.

[1] Дневни Аваз, 17. април 2011.